

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๘/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย โดยนายเล็ก ช้างเผือก รองหัวหน้าพรรครักษาการแทนหัวหน้าพรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีมติ

(๑) เปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ คือ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๗๑

(๒) เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายฉัฐ ศรีเพ็ญเป็นหัวหน้าพรรค และนายรัชชัย ทองใบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการการประชุมใหญ่ของพรรคชาวไทยดังกล่าวแล้ว โดยให้พรรคชาวไทยส่งเอกสารและชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียกประชุมใหญ่ และการส่งสำเนาใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและเอกสารประกอบ สำหรับพยานบุคคลได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญพรรคชาวไทย มีภูมิลำเนาอยู่ จำนวน ๑๕ จังหวัด ดำเนินการสอบปากคำ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินกิจการของพรรคชาวไทย กรณีแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าว ซึ่งข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ กำหนดให้การประชุมใหญ่ของพรรคประกอบด้วย (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ ในกรณีที่มีสาขาพรรค และ (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาเป็นผู้แทนของสมาชิกสาขานั้นเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ ให้มอบหมายให้รองประธานสาขาพรรคหรือกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งมาร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทน และข้อ ๑๐๖ กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคจะ

กระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ซึ่งการประชุมใหญ่พรรคชาวไทย ครั้งดังกล่าวมีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาพรรคเป็นผู้แทนสมาชิกสาขานั้นเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ให้มอบหมายรองประธานสาขาพรรคหรือ กรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทน นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคชาวไทยชี้แจงว่าผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมด้วยหรือไม่ พรรคชาวไทยชี้แจงว่า ไม่สามารถระบุได้ว่าบุคคลใดมาจากสาขาใดและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกับรายชื่อกรรมการสาขาพรรคชาวไทยทั้ง ๑๔ สาขาแล้ว ไม่ปรากฏชื่อ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่เป็นผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ แต่อย่างใด

(๒) ไม่มีเอกสารหลักฐานที่แสดงว่าการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งดังกล่าวประกอบด้วยสมาชิก ที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ (๕) กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วย สมาชิกพรรคที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และข้อ ๒๑ (๔) สิทธิของสมาชิกพรรคให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารพรรคจะพิจารณา เป็นกรณีไป สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบเอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงของ พรรคชาวไทยแล้ว ไม่ปรากฏรายชื่อสมาชิกที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคตาม ข้อ ๗๐ (๕) และคำบอกกล่าวเรียกประชุมที่แจ้งให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าตามข้อ ๗๔ ก็ไม่มี รายชื่อสมาชิกที่เชิญเข้าร่วมประชุมใหญ่พรรคเช่นเดียวกัน

(๓) ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนไม่ครบ ๑๐๐ คน กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๑ กำหนดให้การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๗๐ มาประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน จึงจะเป็นองค์ประชุม ข้อเท็จจริงพรรคชาวไทยส่งบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่พรรค จำนวน ๑๐๒ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้ว ดังนี้

๑) ชื่อตัวและชื่อสกุลซ้ำกัน จำนวน ๑ คน

๒) สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องสอบปากคำผู้ที่ปรากฏ ชื่อในบัญชีรายชื่อนามผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมอบหมาย จำนวน ๗ คน คือ

นางสาวศิริวาริ สุวรรณวิสิทธิ์ นางสาวมยุรา จันทน์นิล นางสาวลำพิ่ง บุญหนัก นางสาววรรณ ปิ่นกลาง นายลำไพร ไพรสนธิ์ นางสาวจำเนียร เอี่ยมอนันต์ และนายสมพงษ์ นาคศิริ ให้ถ้อยคำว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคชาวไทย และไม่ได้เข้าร่วมประชุมด้วย สมาชิกของพรรคที่ไม่ได้ประชุม คือ นางสาวพรทิพย์ คำชมภู นางสาวคำพันธ์ นักร้อง นางสาวดวงใจ สีผึ้ง นายอุทัย โคธิเสน นางสาวพิณทองจุลย์ และนายทวี จิรกันตพงศ์ นางมล บัวเขียว ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้านตามเอกสารที่พรรคชาวไทยจัดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ลายมือชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของนายสุรพล แก้วน้ำอ่าง ชื่อบิดา-มารดา และสถานศึกษาตามที่ปรากฏในใบสมัครของนางสาวลำพิ่ง บุญหนัก ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ชื่อบิดา-มารดา ในใบสมัครของนางสาวดวงใจ สีผึ้ง ไม่ตรงกับความเป็นจริงและลายมือชื่อที่ปรากฏในรายงานการประชุมไม่ใช่ลายมือชื่อของนายรังสรรค์ เพชรศรีจันทร์

๓) ไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์ จำนวน ๑๒ คน ได้แก่ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๑๒ ลำดับที่ ๓๔ ลำดับที่ ๓๕ ลำดับที่ ๓๗ ลำดับที่ ๓๘ ลำดับที่ ๓๙ ลำดับที่ ๕๔ ลำดับที่ ๖๑ ลำดับที่ ๖๔ ลำดับที่ ๖๕ ลำดับที่ ๖๗ และลำดับที่ ๗๑ ตามข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๑ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ บุคคลที่มีอุปการคุณต่อพรรค คือ ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการบริหารพรรคมีมติให้เชิญเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกกิตติมศักดิ์ ไม่ต้องเสียค่าบำรุง

ตามเอกสารหลักฐานไม่ปรากฏว่า การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค กล่าวคือ ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๑๐๖ กำหนดให้การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคและแนวนโยบายของพรรคจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคและได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคชาวไทยกระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๑ และข้อ ๑๐๖ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ไม่มีผู้แทนของสาขาพรรคเข้าร่วมประชุมไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรคให้เข้าร่วมประชุมและหนังสือเชิญประชุมก็ไม่ระบุชื่อสมาชิกเช่นเดียวกัน จำนวนผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบ ๑๐๐ คน และไม่ปรากฏเอกสารที่คณะกรรมการบริหารพรรคให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จึงเห็นสมควรดำเนินการดังนี้

(๑) ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓

(๒) พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ที่กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง โดยกระทำการฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓๐ ข้อ ๓๑ และข้อ ๑๐๖ เมื่อพรรคชาวไทยไม่ปฏิบัติตาม จึงมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

พรรคชาวไทยได้เคยแจ้งว่า ได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ แต่สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคชาวไทยไม่ดำเนินการตามกฎหมายและข้อบังคับพรรค จึงเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชาวไทย ตามมติที่ประชุมใหญ่ดังกล่าว

นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคชาวไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยและให้พรรคชาวไทย ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมความว่า เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ พรรคชาวไทย ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่ามีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ รวม ๓ ข้อ คือ ข้อ ๘ ข้อ ๑๕ และข้อ ๓๑ และได้เลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ จำนวน ๑๒ คน โดยมีนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู เป็นหัวหน้าพรรค และมีนายวิชชัย ทองไบน้อย เป็นเลขาธิการพรรค เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยข้อบังคับพรรคทุกประการ

เนื่องจากนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู ได้ลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคและสมาชิกพรรคทำให้กรรมการชุดเดิมสิ้นสุดลง และอีกประการหนึ่ง สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่พรรคเดิมเลขที่ ๕๐/๓ ได้สิ้นสุดสัญญาเช่าทำให้พรรคไม่สามารถอยู่ต่อได้ จึงได้ย้ายที่ทำการพรรคไปอยู่เลขที่ ๒๔/๓๕ ซอยอ่อนนุช ๒๕ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๑๐๒๕๐ เมื่อพรรคชาวไทยได้แจ้งมติที่ประชุมพรรคให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ติดต่อและส่งหนังสือมายังสำนักงานแห่งใหม่ทุกครั้งหลังจากประชุมพรรคชาวไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เป็นต้นมา แสดงว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยอมรับว่า การประชุมดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายและมติข้อบังคับทุกประการ

การออกหนังสือเชิญประชุมได้กระทำถูกต้อง และบุคคลที่เข้าร่วมประชุมได้เข้าร่วมประชุมจริง ส่วนบุคคลอื่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรายงานนั้น ปรากฏว่าบุคคลเหล่านั้นทุกคนได้เดินทางมาอยู่จังหวัดสมุทรปราการเพื่อทำงาน เช่น นายพรชัย จารุพัฒน์หิรัญ ได้เข้าร่วมกิจกรรมพรรคมาโดยตลอด และนายคงสมุทร มิ่งทะเล ให้การยอมรับว่าได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง ส่วนการเข้าร่วมประชุมของสมาชิกรุ่นนั้นประกอบด้วยสมาชิกพรรคและผู้สังเกตการณ์ จึงครบเป็นองค์ประชุมของพรรค กรณีของสาขาพรรคนั้นได้เชิญมาประชุมแล้ว แต่ไม่มาอ้างว่าอยู่ไกลและผู้เข้าประชุมอาจฝากใครมาประชุมแล้วให้เซ็นชื่อแทน ซึ่งเป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ นายพรชัย จารุพัฒน์หิรัญ ผู้เข้าร่วมประชุมลำดับที่ ๖ ให้ถ้อยคำว่าสมัครเป็นสมาชิกพรรคชาวไทย เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๕ ได้เข้าร่วมประชุมและลงลายมือชื่อด้วยตนเอง ที่ผู้ร้องได้กล่าวหาว่าผู้เข้าร่วมประชุมไม่ได้เซ็นชื่อเข้าประชุมด้วยตนเองนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมบางคนติดธุระไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมด้วยตนเองได้ จึงได้มอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมและลงนามแทน

การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคชาวไทย ผู้เข้าร่วมประชุมตามข้อบังคับพรรคชาวไทย ต้องมีผู้เข้าประชุม ๑๐๐ คน ซึ่งตามข้อเท็จจริงมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๐๒ คน แต่มีผู้เข้าร่วมประชุมคนหนึ่งคือ นางนิตยา คำชมภู ลำดับที่ ๑๕ ชื่อสกุลซ้ำกัน ฉะนั้น ผู้เข้าร่วมประชุมจึงเหลือเพียง ๑๐๑ คน ซึ่งก็เกิน ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค

(๑) ผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกรุ่นนั้น เป็นบุคคลที่มีอุปการคุณต่อพรรค หรือผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษ หรือผู้เชี่ยวชาญที่คณะกรรมการบริหารพรรคได้เชิญให้เข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับพรรค

(๒) ตามข้อบังคับพรรคต้องมีตัวแทนของสาขาพรรคมาเข้าร่วมประชุม ทางพรรคได้แจ้งให้สาขาทุกสาขามาประชุมในวันดังกล่าว แต่ได้รับแจ้งจากสาขาพรรคดังกล่าวว่าติดธุระไม่สามารถมาประชุมได้ และอยู่ไกลกับสถานที่ประชุม ไม่มีค่ารถเดินทางมาประชุม ทางพรรคไม่สามารถจะบังคับสาขาพรรคให้มาเข้าร่วมประชุมได้

ที่ประชุมได้ลงมติให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค หากคณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ได้อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงข้อบังคับแล้ว เพราะเหตุใดคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้ส่งเอกสารต่าง ๆ มายังสถานที่ทำการใหม่ of พรรคชาวไทย เลขที่ ๒๔/๑๕ อ่อนนุช ๒๕ สุขุมวิท ๑๑ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ตามมติของพรรค

การประชุมเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคจากนายประสาน จุ้ยยิ้ม หัวหน้าพรรคมาเป็นนายณัฐ ศรีเฟื่องฟู หัวหน้าพรรค ก็ได้มีผู้เข้าร่วมประชุมถึง ๑๐๐ คน ตามข้อบังคับพรรค แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงได้ และได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การที่สาขาพรรคบางสาขาพรรคได้ปฏิเสธว่า ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคและเป็นสาขาพรรค แต่เหตุใดทุกครั้ง that พรรคชาวไทยส่งเงินธนาฉัตติที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้ จึงมีการรับเงินไปทุกครั้ง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำสั่งให้ยกคำร้อง

พิจารณาแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคชาวไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๓๐ การประชุมใหญ่ของพรรคประกอบด้วย (๑) กรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๖ ในกรณีที่มีสาขาพรรค และ (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๖๖ กำหนดให้ประธานสาขาเป็นผู้แทนของสมาชิกสาขานั้นเข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ได้ ให้มอบหมายให้รองประธานสาขาพรรค

หรือกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งมาร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทน ข้อ ๗๑ การประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๗๐ มาประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน จึงจะเป็นองค์ประชุม

พรรคชาวไทยได้ส่งรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ อ้างว่า มีสมาชิกพรรคชาวไทยเข้าร่วมประชุมใหญ่ จำนวน ๑๐๒ คน แต่จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏว่า มีอยู่จำนวน ๗ คน ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคชาวไทย จำนวน ๖ คน ไม่ได้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒ คน มีปัญหาเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกของพรรค ตามข้อบังคับพรรคข้อ ๗๑ การประชุมใหญ่จะต้องมีสมาชิกของพรรคเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คน การประชุมใหญ่ของพรรคชาวไทยไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและข้อบังคับของพรรค ข้ออ้างของพรรคชาวไทยที่อ้างว่า สมาชิกมาครบองค์ประชุมนี้เป็นคำที่กล่าวอ้างลอย ๆ ฟังไม่ขึ้น กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคชาวไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะสั่งให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงสั่งให้ยุบพรรคชาวไทย

นายอรรถ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ